

1971

Vendégünk volt: Vikár László*

A Volga és az Ural közötti vidékeken élő finnugor és török-tatár népek zenéjének gyűjtésével és tudományos feldolgozásával foglalkozik immár 13 esztendeje dr. Vikár László kandidátus, a Tudományos Akadémia Népzene kutató Csoportjának munkatársa.

Régi és fontos kérdése a magyar népzene tudománynak, hogy a finnugor népek, a tőlünk távol élő rokonok zenéje kapcsolatba hozható-e a miénkkel; vannak-e az egész nyelvcsaládban megtalálható közös törvények; vagy másként alakult az „ó-hazában” maradtak népi művészete a másféle körülmények hatására?

Vikár László nemcsak kitűnő ismerője és művelője a népzene tudománynak, hanem verbeli pedagógus is, aki előadásában színesen, ha kell elmélyült komolysággal, máskor derűsen és humorral ismerteti és kedvelteti meg hallgatóival mindazt a szépséget, amit tapasztalt, amit magnetofonjával rögzített. Erről tanúskodott a közelmúltban nagyszerű kecskeméti előadása is. Utána szívesen válaszolt kérdéseinkre.

– Első szovjetunióbeli utamra 1957-ben került sor. Akkor kezdtem keleten élő rokonaink zenéjével behatóbban foglalkozni, Kodály aspiránsaként. Első ízben a leningrádi Irodalmi Ház fonogram-gyűjteményéből válogattam ki értékes anyagot. A következő esztendőben már a helyszínen, a cseremiszek (marik) között gyűjthettem. Munkánkat a hivatalos szervek támogatásával eredményesen végezhetjük, így azóta is általában kétévenként sor kerülhetett újabb gyűjtőútra. Ezek során Bereczki Gábor nyelvessel – aki a leningrádi egyetem finn-ugor tanszékének lektora volt, jelenleg pedig a budapesti egyetem docense – eljutottunk a Volga-könyök vidékén élő más népekhez, a mordvinokhoz, csuvasokhoz, a kazányi tatárokhoz. A zenei és a nyelvi gyűjtő- és kutatómunkát Kodály Zoltán tanácsára kapcsoltuk össze, hogy teljesebb feldolgozását, megismerését tegyük lehetővé az összegyűjtött anyagnak.

– *Jellemezze – kértük – a gyűjtött anyagot.*

– Minden népnek megvan a maga sajátos énekes és hangszeres zenéje, de fellelhetők a kölcsönhatás nyomai is. Az a típus, mely a mi népzeneink régi stílusára oly jellemző, például a hegyi-cseremiszekhez és hozzánk is a török népektől került. Nagy terjedelmű, ereszkedő, teraszos szerkezetű dalok pentaton hangsorban. Az elzárkózottabban élő finnugor népcsoportok

* Petőfi Népe, 1971.01.24., 7. o.

a még ősibb formákat őrizték meg: kevés hangot használó, egyszerűbb formájú dallamokat énekelnek. Ezeket azonban roppant művészi gazdagsággal alakítják, variálják.

– *Mikor olvashatunk kutatóútjáról, tapasztalatairól?*

– Ez már a közeli jövőben megvalósuló terv. Ez azonban nem jelenti a munka lezárását. Jó lenne továbbra is legalább két évenként egy-két hónapos gyűjtőutat tenni, s közben elvégezni a lejegyzés és rendszerezés hosszadalmas munkáját. Annál is inkább, mert hatalmas változásokon megy át ott is az élet. Meg kell hát menteni mindent, ami egyelőre még őrzi a távoli múlt gazdag hagyományait.